

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС: Модернізація системи вищої освіти України

*Матеріали VI Міжнародної наукової конференції
“Модернізація системи вищої освіти відповідно
до Програми розвитку освіти в Україні на 2005–2010 роки”,
м. Судак, Автономна Республіка Крим,
20 травня 2006 р.*

*та Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Вища освіта в контексті державної політики України”,
м. Київ, МАУП, 14 грудня 2006 р.*

Київ 2007

ББК 74.58(4УКР)я43
Б79

Відповідальний редактор *В. М. Чирков*
(видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”)

Болонський процес: Модернізація системи вищої освіти
Б79 України: Матеріали VI Міжнар. наук. конф. “Модернізація системи вищої освіти відповідно до Програми розвитку освіти в Україні на 2005–2010 роки”, м. Судак, Автономна Республіка Крим, 20 трав. 2006 р. та Всеукр. наук.-практ. конф. “Вища освіта в контексті державної політики України”, м. Київ, МАУП, 14 груд. 2006 р. — К. : МАУП, 2007. — 328 с.: іл. — Бібліогр. в кінці статей.

ISBN 978-966-608-755-6

У пропонованому збірнику наукових праць висвітлюються проблеми модернізації системи вищої освіти України, трансформації освітньої системи країни в умовах розвитку постіндустріального суспільства. Вища освіта розглядається в контексті державної політики України.

Для науковців, державних службовців, менеджерів освіти, викладачів і студентів, які навчаються за такими напрямками і спеціальностями: державне управління, політологія, менеджмент, маркетинг, педагогіка, міжнародні відносини.

ББК 74.58(4УКР)я43+74.58я43

ISBN 978-966-608-755-6

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2007

Косенко О. І., Ольховська Ж. П. <i>Науково-освітні пріоритети Європейського Союзу та України: спільне і розбіжності</i>	265
Касіян З. Я. <i>Маркетингові аспекти функціонування і розвитку ринку освітніх послуг</i>	268
Кравчук Л. Л. <i>Використання інтерактивних форм навчання як один із факторів підвищення конкурентоспроможності молодих фахівців на ринку праці</i>	275
Зубрицька О. М. <i>Важливість для якості вищої освіти структурно-кількісних характеристик середніх шкіл</i>	281
Коваль Т. В. <i>Досягнення сучасної Німеччини у модернізації вищої освіти</i>	284
Кучер Ю. А. <i>Роль вищої освіти в економічно-соціальних успіхах Ірландії — уроки для України</i>	288
Павлюк С. В. <i>Німецька політика розвитку і забезпечення якості вищої освіти</i>	292
Поляк О. В. <i>Роль соціологічної освіти у побудові суспільства знань</i>	295
Ущипівська Г. П. <i>Світові освітні тенденції і модернізація підготовки кандидатів наук в Україні</i>	298
Загороднюк М. М. <i>Викладання іноземних мов у вищій школі в умовах європейського вибору України</i>	302
Байцар О. Й. <i>Екскурс в історію розвитку вищої освіти в Україні</i>	310
Бузунов Р. А. <i>Інтеграція культури, науки, освіти як фактор соціальної модернізації суспільства</i>	312
Шевчук Н. А. <i>Специальные события как технологический инструмент формирования солидарных сообществ</i>	319

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ НА РИНКУ ПРАЦІ

Перед кожним випускником після закінчення навчального закладу постає питання працевлаштування. Однак у процесі пошуку роботи молодому спеціалісту стає зрозуміло, що роботодавці хочуть бачити своїх майбутніх працівників успішними і підприємливими, з практичними навичками.

У зв'язку з цим зауважимо, що органи державної влади, зокрема Міністерство у справах молоді, сім'ї та спорту і Міністерство освіти і науки України, не приділяють достатньої уваги адаптації випускників вищих навчальних закладів у реальному житті, відсутня ефективна державна програма з працевлаштування молодих спеціалістів.

Саме тому й виникла ідея створення Центру планування кар'єри та працевлаштування студентів при Волинському інституті ім. В'ячеслава Липинського МАУП, який вбачає своє завдання не тільки в навчанні випускників, а й у підготовці їх до складних умов бізнесу. Діяльність Центру тісно пов'язана із практикою використання інтерактивних форм навчання для підготовки студентів, причому студентів вищого ґатунку, озброєних практичними вміннями пристосовуватись і співпрацювати у бізнесі за швидкозмінних умов ринку.

Наведемо цілі, яких має домагатись Центр планування кар'єри та працевлаштування студентів:

- забезпечення прав та інтересів студентів і випускників;
- сприяння працевлаштуванню студентів і випускників;
- організація зайнятості молоді;

- залучення молоді до підприємницької діяльності;
- надання послуг, пов'язаних із профорієнтацією та підготовкою до роботи;
- вивчення і поширення передового досвіду з питань забезпечення зайнятості та професійної підготовки молоді.

Центр пропонує студентам і випускникам:

- допомогу у пошуку роботи, надання інформації про вільні робочі місця;
- допомогу у складанні резюме та консультації щодо основних принципів проходження інтерв'ю при працевлаштуванні;
- інформацію щодо планування кар'єри та підвищення професійної кваліфікації: інформацію про навчання, стажування та роботу за кордоном.

Практика розвинених країн показує, що вчитись потрібно швидко та якісно, використовуючи набуті теоретичні навички на практиці. Саме для цього існують різноманітні інтерактивні форми навчання, зокрема міні-лекції, тренінги і семінари, демонстрації, рольові ігри, “круглі столи”, участь у написанні і презентації бізнес-планів.

Зокрема, тренінг — це особлива форма навчання. Якщо пригадати трохи історії, то тренінг у своєму початковому значенні зародився у США. Психоаналітики та психологи спробували допомогти домогосподаркам, моральнослабким людям віднайти себе в цьому світі та розкрити свої непізнані таланти. В подальшому такі тренінги і рольові ігри привернули увагу бізнесу, керівники якого зрозуміли, що для успішного ведення справ підлеглим необхідно грати в “дитячі ігри” з дорослим підтекстом.

Тренінг відрізняється від традиційних форм навчання тим, що його учасники мають змогу навчатись на своєму власному досвіді. Це “концентроване середовище” пильної уваги — до себе та інших. Учасник тренінгу має можливість усвідомити сильні сторони свого характеру, які дозволили б йому досягти поставлених цілей, а також нівелювати свої слабкі сторони. Крім того, учасник може визначити для себе і напрацювати ті якості, яких йому не вистачає, щоб зробити стрибок уперед і, можливо, в майбутньому уникнути попередніх помилок.

Тренінги бувають різні: бізнес-тренінги і тренінги особистого росту. На тренінгах можна набути навичок виступати перед ау-

диторією і почуватися при цьому спокійно і впевнено, стресостійкості, навчитись писати бізнес-плани, проводити презентації і вміти відстоювати свою думку, організовувати та планувати свою діяльність та ще багато іншого корисного. Найбільш ці навички необхідні під час навчання молоді, якій потрібен простір для самовираження і самореалізації. Крім того, опанування необхідних навичок відбувається за порівняно короткий період часу, оскільки сам формат навчання дає змогу робити це швидше та якісніше.

Тренінг “Розвиток співпраці бізнесу та громадських організацій” привів до роздумів, як реально залучити студентів до бізнесу, допомогти їм знайти роботу, реалізувати власний потенціал. У результаті цього було організовано тренінг “Презентація бізнес-плану”. Його учасники започатковували свою справу, створювали власну фірму, формували бізнес-пропозицію і планували отримати кредитні ресурси у банкірів із АБ “Брокбізнесбанку”.

Тренінг відбувався в атмосфері зацікавленості, у прагненні презентувати свою фірму якнайкраще, а пропозицію для банку зробити якнайцікавішу. Студенти започатковували свою справу і засновували фірми “Лідер” і “Імпульс”. Були вибрані певні критерії, за якими успішнішою виявилась фірма “Імпульс” та її бізнес-пропозиція.

Логічним і вдалим продовженням участі у тренінгу наших студентів стала перемога у VII Всеукраїнському конкурсі бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді (регіональний тур). Студентки Інституту Морозюк Діана, Павлова Лілія, Савкевич Ольга і Літковець Тетяна посіли перше місце в номінації “Студентські ініціативи” з бізнес-плану створення кадрової агенції “Імпульс”. Але приємним сюрпризом для дівчат стала можливість пройти стажування у Волинській філії АТ “Кредобанк (Україна)”. А кінцевий вагомий результат цього заходу — працевлаштування наших студентів у “Кредобанку” на посади спеціалістів з роздрібного кредитування.

Невід’ємною складовою тренінгу є рольова гра, яка містить структуровані вправи, в яких учасники групи взаємодіють згідно із заданими ролями та обставинами*. Наприклад, на тренінгу

* Див.: Мілютіна К.Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 192 с.

“Вчимося бути успішними” студентам пропонувалась ситуація щодо діяльності реального підприємства. Перед ними було поставлено завдання здійснити всебічний аналіз технічної, фінансово-господарської діяльності, організації кадрової політики підприємства. Таким чином студенти змогли презентувати себе в ролі фінансових аналітиків, експертів, вони проводили аналіз стану підприємства, формували ефективну стратегію його подальшої діяльності на ринку праці. Можна стверджувати, що рольова гра — це своєрідна модель дорослого життя, можливість зіграти, “прожити” за короткий проміжок часу роль досвідченого працівника фірми чи аудитора.

Важливим моментом у роботі нашого Центру є залучення до участі у тренінгах, семінарах, круглих столах практиків — представників бізнесових кіл, громадських організацій, банківських структур. Зокрема, проведення командного тренінгу для наших студентів дало їм реальну можливість поспілкуватися і попрацювати в одній команді поряд із “акулами бізнесу” — банкірами, менеджерами середньої ланки, топ-менеджерами, приватними підприємцями і представниками громадських організацій. Акцентувати саме на командному тренінгу нас наштовхнула необхідність запровадження більш ефективних організаційних форм і методів колективного управління на підприємствах, які б дали змогу мінімізувати час прийняття управлінського рішення і одночасно підвищити його якість, тобто продуктивність, доцільність і своєчасність. Практика показує, що будь-яке завдання можна успішно виконати, якщо у вас є добре сформована команда.

Доцільність використання інтерактивних форм навчання при підготовці молодих фахівців незаперечна. По-перше, це використання теоретичних знань на практиці при вирішенні конкретних бізнесових ситуацій, по-друге, спілкування із фахівцями-практиками в галузі фінансів, банківської справи, бізнесу, по-третє, формування лідерських якостей і впевненості в собі, по-четверте, реальна можливість чітко позиціонувати себе на ринку як перспективного і, головне, конкурентоспроможного фахівця. Такі форми навчання активізують у молодих людей бажання до самореалізації, відкриття нових рис характеру, вони готують їх до дорослого життя за жорстких умов бізнесу. Вже сьогодні випускники нашого Інституту працюють провідними

економістами, фахівцями, спеціалістами в різних банківських структурах, Обласному управлінні юстиції, Обласній податковій адміністрації, започаткували власний бізнес.

Отже, з метою використання наявного позитивного досвіду і напрацювання ефективних механізмів підготовки конкурентоспроможних спеціалістів пропонуємо такі заходи:

- здійснення об'єктивного аналізу виявлення потреб і пріоритетів діяльності на ринку праці у сфері працевлаштування молодих фахівців;
- налагодження “відкритого діалогу” між бізнесовими структурами, банківськими установами, громадськими організаціями, що представляють інтереси молоді, і державними органами з питань працевлаштування молодих фахівців з метою глибшого розуміння цілей, які потрібно висувати перед ВНЗ при підготовці молодих фахівців;
- розробка і впровадження дієвих нормативно-законодавчих актів, що забезпечують захист прав та інтересів студентів і випускників, а також сприяння їхньому працевлаштуванню;
- виділення фінансових коштів для участі майбутніх фахівців у різних конкурсах з підготовки бізнес-планів, інвестиційних проектів;
- здійснення об'єктивного контролю за підготовкою молодих спеціалістів, налагодження зворотного зв'язку із потенційними роботодавцями для коригування і підвищення ефективності навчальних програм ВНЗ;
- надання випускникам ВНЗ — майбутнім молодим підприємцям кваліфікованих консультативно-експертних послуг та їх фінансування з боку держави у таких сферах:
 - бухгалтерський облік і звітність на підприємстві;
 - діловодство та організація адміністративної роботи;
 - добір кадрів;
 - розробка заяв і проектів для одержання кредитів;
 - пошук джерел фінансування (можливість отримання кредитів від місцевих та іноземних інвесторів);
 - маркетингові дослідження;
 - стратегічне планування;
 - інформаційне та правове забезпечення малого бізнесу;

- розширення тематики бізнес-тренінгів і семінарів з метою швидкої адаптації майбутніх спеціалістів до ринкових умов та у сучасному веденні бізнесу, організовуючи курси за напрямками:

“Як розпочати власний бізнес?”;

“Бухгалтерський облік”;

“Навички ведення бізнесу”;

“Бізнес-планування”;

“Маркетингова стратегія та маркетингові дослідження”.

Сподіватимемося, що представники державних структур, які відповідають за молодіжну політику і освіту, цілком врахують напрацьований досвід і належним чином звернуть увагу на проблему зайнятості випускників, розроблять і впровадять у життя конкретну програму, що дасть можливість молодим людям краще адаптуватись до дорослого життя і реалізувати себе на ринку праці.